

Justitsministeriet
Lovafdelingen

Dato: 8. januar 2007
Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2005-748/21-0168
Dok.: MDT40504

REVIDERET GRUNDNOTAT

om

Europa-Kommissionens forslag til ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1348/2000 af 29. maj 2000 om forkyndelse i medlemsstaterne af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager (KOM(2005) 305 endelig)*

(Nu Europa-Kommissionens forslag til forordning om forkyndelse i medlemsstaterne af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager ("forkyndelse af dokumenter") (KOM(2006) 751 endelig))*

Revideret notat. Ændringer i forhold til tidligere grundnotat er markeret med kursiv.

Resumé

Kommissionen har fremsat et forslag til ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1348/2000 af 29. maj 2000 om forkyndelse i medlemsstaterne af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager. Formålet med forslaget er at forbedre fremsendelse og forkyndelse af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager mellem medlemsstaterne, at forenkle anvendelsen af visse af forordningens bestemmelser samt at forbedre retssikkerheden for rekvirenten og adressaten. Da retsgrundlaget for Kommissionens forslag er EF-Traktatens artikel 61, litra c, jf. artikel 65, deltager Danmark i henhold til artikel 1 i protokollen om Danmarks stilling (forbeholdet vedrørende retlige og indre anliggender) ikke i

* Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF afsnit IV. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Amsterdamtraktaten, finder derfor anvendelse.

vedtagelsen af det foreliggende forordningsforslag, der således ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark. Kommissionen har den 1. december 2006 fremsat forslag til en kodificeret udgave af forkyndelsesforordningen, som indarbejder de ændringer af forordningen, der er opnået enighed om i Rådet, og som Europa-Parlamentet har tilsluttet sig. Ændringerne har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg. Folketinget har den 15. december 2006 meddelt samtykke til, at Danmark indgår en såkaldt parallelaftale, så Danmark bliver tilknyttet forkyndelsesforordningen på mellemstatsligt grundlag, dvs. at reglerne i forordningen også kommer til at gælde mellem Danmark og de øvrige medlemsstater. Regeringen agter i overensstemmelse med reglerne i parallelaftalen at meddele Kommissionen, at Danmark i givet fald vil gennemføre ændringerne af forordningen.

1. Baggrund

Rådet vedtog den 29. maj 2000 forordning (EF) nr. 1348/2000 om forkyndelse i medlemsstaterne af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager. Forordningen har til formål at fremskynde fremsendelsen af dokumenter, som skal ske direkte mellem de lokale (fremsendende og modtagende) instanser, der udpeges af medlemsstaterne.

Forordningen om forkyndelse i medlemsstaterne af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager trådte i kraft den 31. maj 2001. Kommissionen har indsamlet oplysninger om og drøftet anvendelsen af forordningen. Kommissionen har endvidere iværksat en undersøgelse af forordningens anvendelse, ligesom Kommissionen den 1. oktober 2004 afgav en rapport om anvendelsen af forordningen.

I december 2002 blev de første erfaringer med forordningen drøftet på en af samling i Det Europæiske Retlige netværk på det Civil- og Handelsretlige område.

Kommissionen arrangerede i juli 2003 en offentlig høring om forordningens anvendelse, hvor bl.a. de myndigheder, der anvender forordningen, kunne udveksle synspunkter.

Kommissionen iværksatte endvidere en konsulentundersøgelse af forordningens anvendelse og på et møde i april 2004 i Det Rådgivende Udvalg for forkyndelse af dokumenter blev undersøgelsens resultater og eventuelle tilpasninger i forordningen drøftet.

Den 1. oktober 2004 vedtog Kommissionen en rapport om anvendelsen af Rådets forordning (EF) 1348/2000. Rapporten konkluderede, at forordningen generelt har ført til en bedre og hurtigere fremsendelse og forkyndelse af dokumenter mellem medlemsstaterne.

Endelig afholdt Kommissionen i februar 2005 en offentlig høring over rapporten. Høringen foregik på basis af et skriftligt oplæg, der indeholdt en række konkrete forslag til mulige ændringer af forordningen.

Kommissionen fremsatte den 7. juli 2005 et forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1348/2000 af 29. maj 2000 om forkyndelse i medlemsstaterne af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager.

Efter artikel 1 i protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Amsterdamtraktaten, deltager Danmark ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger, der foreslås i henhold til afsnit IV i EF-Traktaten (forbeholdet vedrørende retlige og indre anliggender).

Da retsgrundlaget for Kommissionens forslag er EF-Traktatens artikel 61, litra c, jf. artikel 65, deltager Danmark ikke i en kommende vedtagelse af det foreliggende forordningsforslag, der således ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 1. juni 2006 blev der opnået enighed om ændringsforslaget. Endvidere blev der opnået enighed om at gennemføre de foreslåede ændringer i form af en kodificeret udgave af forkyndelsesforordningen, som skal erstatte den gældende forkyndelsesforordning. Europa-Parlamentet har i sin udtalelse af 4. juli 2006 godkendt forslaget.

På den baggrund har Kommissionen den 1. december 2006 fremsat forslag til en kodificeret udgave af forkyndelsesforordningen i overensstemmelse med Rådets og Europa-Parlamentets udtalelse, jf. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om forkyndelse i medlemsstaterne af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager ("forkyndelse af dokumenter")(KOM(2006) 751 endelig).*

Den 19. oktober 2005 undertegnede Det Europæiske Fællesskab og Danmark en såkaldt parallelaftale, hvorved Danmark på mellemstatsligt grundlag tilknyttes reglerne i forkyndelsesforordningen, således at reglerne i forordningen, der hidtil ikke har omfattet Danmark, kommer til at gælde også mellem Danmark og de øvrige EU-medlemsstater.

Folketinget har den 15. december 2006 i medfør af grundlovens § 19 givet sit samtykke til, at Danmark tilslutter sig parallelaftalen, jf. lov nr. 1564 af 20. december 2006 om ændring af retsplejeloven (Gennemførelse af parallelaftale mellem Det Europæiske Fællesskab og Danmark om forkyndelse af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager). Parallelafta-

* Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF afsnit IV. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Amsterdamtraktaten, finder derfor anvendelse.

len træder i kraft den første dag i den sjette måned efter parternes meddelelse om, at de respektive tiltrædelsesprocedurer er afsluttet, og forventes således at træde i kraft den 1. juli 2007.

Det fremgår af parallelaftalen, at i tilfælde af ændringer af forordningen skal Danmark på tidspunktet for vedtagelsen af ændringerne eller inden 30 dage herefter meddele Kommissionen, hvorvidt Danmark ønsker at gennemføre indholdet af ændringerne. Såfremt Danmark meddeler Kommissionen, at man ikke ønsker at gennemføre ændringer af forordningen, betragtes dette som udgangspunkt som en opsigelse af parallelaftalen.

I forbindelse med vedtagelsen af de foreslåede ændringer af forkyndelsesforordningen agter regeringen i henhold til parallelaftalens artikel 3 at meddele Kommissionen, at Danmark vil gennemføre ændringerne af forordningen, jf. pkt. 3.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 47 (2006-07). Det bemærkes, at justitsministeren i medfør af retsplejelovens § 159 a, stk. 3, kan bestemme, at ændringer af forkyndelsesforordningen skal gælde her i landet.

2. Indhold

Formålet med forslaget er at forbedre fremsendelse og forkyndelse af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager mellem medlemsstaterne, at forenkle anvendelsen af visse af forordningens bestemmelser samt at forbedre retssikkerheden for rekvirenten og adressaten.

I overensstemmelse hermed indeholder det oprindelige forslag følgende bestemmelser, som nu er indarbejdet i forslaget til den kodificerede udgave af forkyndelsesforordningen:

Forslagets artikel 1, stk. 1, indeholder en ændring af forkyndelsesforordningens artikel 7, stk. 2, hvorefter der indføres en pligt for den modtagende instans til at foretage forkyndelse hurtigst muligt og under alle omstændigheder inden for en måned efter modtagelsen af dokumentet. Desuden bestemmes det, at den modtagende instans omgående skal underrette den fremsendende instans, hvis det ikke har været muligt at foretage forkyndelse.

Sætningen "*Fristen beregnes efter modtagerstatens lovgivning*" slettes, idet fristerne i forordningen skal beregnes efter reglerne i Rådets forordning (EØF, Euratom) nr. 1182/71 af 3. juni 1971 om fastsættelse af regler for tidsfrister, datoer og tidspunkter.

Artikel 1, stk. 2, indebærer en ændring af forordningens artikel 8, hvorefter der i artikel 8, stk. 1, indføres en frist på en uge, inden for hvilken adressaten kan nægte at modtage et dokument og returnere det. Endvidere præciseres det, at adressaten også straks ved forkyndelsen kan nægte at modtage et dokument direkte over for den, der forkynder dokumentet.

Endvidere indføres der i artikel 8, stk. 1, en pligt til at give adressaten skriftlig underretning om, at denne kan nægte at modtage et dokument og returnere det. Underretningen skal ske ved brug af en standardformular, der findes i bilaget til forordningen. Endvidere skal adressaten – så vidt det er muligt – også informeres herom mundtligt.

Efter den nugældende bestemmelse kan et dokument nægtes modtaget, bl.a. hvis dokumentet ikke er affattet på et af afsenderstatens sprog, som adressaten forstår. Sætningen ”*af afsenderstatens sprog*” foreslås slettet, således at det er tilstrækkeligt, at adressaten forstår det sprog, dokumentet er affattet på, uanset dette er afsenderstatens sprog eller ej.

I artikel 8, stk. 1, tilføjes ordene ”*eller ikke er ledsaget af en oversættelse til et af disse sprog*”, således at det præciseres, at såfremt et dokument ikke er affattet på et af de i artikel 8, stk. 1, omhandlede sprog, skal ikke alene oversættelsen, men også originaldokumentet forkyndes. Hvis dokumentet således ikke er affattet på modtagerstatens officielle sprog eller, hvis der er flere officielle sprog i den pågældende medlemsstat, på det officielle sprog eller et af de officielle sprog på det sted, hvor forkyndelsen skal finde sted, eller på et sprog som adressaten forstår, er det ikke tilstrækkeligt alene at forkynde en oversættelse af originaldokumentet, idet også originaldokumentet skal forkyndes.

Som nyt stk. 3 indsættes en bestemmelse om, at såfremt adressaten berettiget har nægtet modtagelsen af et dokument, kan der rettes op på forkyndelsesfejl ved i overensstemmelse med bestemmelserne i forordningen at forkynde en oversættelse af dokumentet. I sådanne tilfælde gælder den dato, på hvilken oversættelsen er forkyndt i overensstemmelse med loven i modtagerstaten, som forkyndelsesdato. Hvis et dokument i henhold til en medlemsstats lovgivning skal forkyndes inden for en bestemt frist, for at rekvirenten bevarer sine rettigheder, er forkyndelsesdatoen i relation til rekvirenten, dog den dato, på hvilken det oprindelige dokument blev forkyndt.

Forslagets artikel 1, stk. 3, indebærer en ændring af forordningens artikel 9, hvorefter stk. 3 slettes og erstattes af en enklere og klarere bestemmelse vedrørende forkyndelsesdato. Herefter er forkyndelsesdatoen den dato, på hvilken dokumentet forkyndes i overensstemmelse med modtagerstatens lovgivning. Hvis et dokument i henhold til en medlemsstats lovgivning skal være forkyndt inden for en bestemt frist, for at rekvirenten bevarer sine rettigheder, er den dato, der gælder i forhold til rekvirenten, dog den, der er fastsat i lovgivningen i den pågældende medlemsstat, jf. artikel 9, stk. 1.

Ved forslagets artikel 1, stk. 4, indsættes et nyt afsnit i forordningens artikel 11, stk. 2, hvorefter omkostninger, der skyldes brug af en stævningsmand eller anden person, der er kompetent ifølge

medlemsstatens lovgivning, skal beregnes efter et af den pågældende medlemsstat på forhånd fastsat gebyr under overholdelse af principperne om proportionalitet og ikke-forskelsbehandling.

Artikel 1, stk. 5, indfører et ensartet krav angående postforkyndelse i forordningens artikel 14. Herefter har hver medlemsstat adgang til at lade forkyndelse af retslige dokumenter for personer, der er bosat i en anden medlemsstat, foretage direkte ved brug af posttjenester i form af rekommanderet brev med modtagelsesbevis eller tilsvarende.

Ordet "*posten*" i bestemmelsen erstattes med ordet "*posttjenester*" i overensstemmelse med terminologien i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv af 15. december 1997 om fælles regler for udvikling af Fællesskabets indre marked for posttjenester og forbedring af disse tjenesters kvalitet.

Muligheden for at en medlemsstat kan modsættes sig direkte forkyndelse på sit territorium, som bestemt i forordningens artikel 15, stk. 1, slettes, jf. artikel 15, stk. 2, samt forslagets artikel 1, stk. 6. Enhver, der har interesse i en retssag, kan således lade forkyndelse af retslige dokumenter foretage direkte ved stævningsmænd, embedsmænd eller andre kompetente personer i modtagerstaten.

Efter forslagets artikel 1, stk. 8, slettes kravet i forordningens artikel 17 og 23 om, at håndbogen for modtagende instanser og ordlisten skal vedtages ved en kommissionsbeslutning og kravet om, at de oplysninger, medlemsstaterne fremsender, skal offentliggøres i EU-tidende. I stedet fastsættes en bestemmelse svarende til artikel 19 og 22 i Rådets forordning (EF) nr. 1206/2001 af 28. maj 2001 om samarbejde mellem medlemsstaternes retter om bevisoptagelse på det civil- og handelsretlige område, hvorefter Kommissionen udarbejder en håndbog indeholdende de oplysninger, medlemsstaterne fremsender, der jævnligt opdateres og gøres elektronisk tilgængelig.

Bilagene til forordningen ændres i overensstemmelse med den nye formulering af artikel 7 og 8, ligesom der indføres en ny standardformular om underretning af adressaten om dennes ret til at nægte at modtage et dokument, jf. forslagets artikel 1, stk. 9. Endvidere er der i bilagene indføjet referencenumre på de fremsendende og modtagende instanser samt henvisninger til de nye sprog, der manglede.

Ifølge forslaget træder forordningen i kraft den 1. januar 2008. Artikel 23 træder dog i kraft den 1. oktober 2007, jf. forordningsforslagets artikel 26.

3. Gældende dansk ret

Retsplejelovens kapitel 17 (§§ 153-165) indeholder regler om forkyndelse. Efter retsplejelovens § 155 kan forkyndelse ske ved brevforkyndelse, digital forkyndelse, postforkyndelse eller stævningsmandsforkyndelse.

Ved brevforkyndelse sendes eller afleveres meddelelsen til den pågældende, der samtidig anmodes om at bekræfte modtagelsen på en genpart af dokumentet eller et særligt modtagelsesbevis.

Ved digitalforkyndelse gøres meddelelsen tilgængelig ved digital kommunikation for modtageren, der samtidig anmodes om at bekræfte modtagelsen. Anvendelse af denne forkyndelsesform kræver modtagerens samtykke, jf. retsplejelovens § 154, stk. 2.

Ved postforkyndelse sendes meddelelsen til modtageren i brev med afleveringsattest, mens meddelelsen ved stævningsmandsforkyndelse afleveres til modtageren. Postforkyndelse og stævningsmandsforkyndelse bør så vidt muligt ske for modtageren personligt, men kan også efter reglerne i retsplejelovens § 157 ske for bl.a. husstandsmedlemmer og arbejdsgiver eller ansatte over 18 år.

Regler om forkyndelse over for personer med bopæl eller opholdssted i udlandet (processuelle udlændinge) findes i retsplejelovens §§ 158 og 159.

Af retsplejelovens § 158 fremgår, at såfremt modtageren har kendt bopæl eller opholdssted i udlandet, og post- eller stævningsmandsforkyndelse ikke kan ske her i riget, sker forkyndelse ved brevforkyndelse eller på den måde, der er foreskrevet ved konvention eller ved vedkommende lands lov.

Af retsplejelovens § 159 fremgår, at forkyndelse kan foretages i Statstidende, såfremt modtagerens bopæl, opholdssted eller arbejdssted her i landet ikke kan oplyses, eller vedkommende fremmede myndighed undlader at efterkomme en anmodning om forkyndelse efter § 158. I sidstnævnte tilfælde sendes meddelelsen desuden med posten til modtageren.

I civile sager kan en part give afkald på forkyndelse eller udpege en person over for hvem forkyndelse kan ske, jf. retsplejelovens § 160. Har en part i en civil sag antaget en advokat til at føre sagen, kan forkyndelse i sagen ske for advokaten, jf. retsplejelovens § 161.

Danmark har indgået flere internationale overenskomster om internationale forkyndelser. Den vigtigste er Haagerforkyndelseskonventionen (Haagerkonventionen af 15. november 1965 om forkyndelse i udlandet af retslige og udenretslige dokumenter i sager om civile eller kommercielle spørgsmål). Efter Haagerkonventionen oprettes i hver kontraherende stat en central myndighed (for Danmarks vedkommende Justitsministeriet), som modtager og gennemfører anmodnin-

ger om forkyndelse fra andre stater. Herudover kan forkyndelse efter Haagerforkyndelseskonventionen ske uden anvendelse af tvang ved en konsulær eller diplomatiske repræsentation i modtagerstaten, ved brevforkyndelse eller ved fremsendelse direkte til den embedsmand i udlandet, som skal foretage forkyndelse. Danmark har dog taget forbehold over for sidstnævnte metode. Konventionen indeholder desuden regler om, hvornår forkyndelse efter konventionen må anses for sket.

Danmark har ratificeret Haagerforkyndelseskonventionen med virkning fra den 1. oktober 1969, jf. bekendtgørelse nr. 15 af 13. februar 1970. Konventionen er i dag gældende i forhold til en lang række lande i og uden for Europa. Inden for Den Europæiske Union har forkyndelsesforordningen, der som nævnt som følge af det danske forbehold ikke er bindende for eller finder anvendelse i Danmark, imidlertid erstattet Haagerforkyndelseskonventionen.

Den nordiske overenskomst af 26. april 1974 om gensidig retshjælp, jf. bekendtgørelse nr. 100 af 15. september 1975 (Lovtidende C), indeholder regler om bl.a. forkyndelse mellem de nordiske lande.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Som anført under punkt 1 er forslaget omfattet af det danske forbehold vedrørende retlige og indre anliggender.

Danmark deltager således ikke i en kommende vedtagelse af forordningen, der ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Som anført i pkt. 1 ovenfor forventes den såkaldte parallelaftale mellem Det Europæiske Fællesskab og Danmark om forkyndelsesforordningen at træde i kraft den 1. juli 2007. Regeringen agter i givet fald at meddele Kommissionen, at Danmark vil gennemføre de foreslåede ændringer af forordningen, hvilket kan ske ved en bekendtgørelse udstedt af justitsministeren, jf. retsplejelovens § 159 a, stk. 3.

5. Høring

Det oprindelige forslag har været sendt i høring hos:

Domstolsstyrelsen, præsidenterne for Østre og Vestre Landsret, præsidenten for Sø- og Handelsretten, præsidenterne for Københavns Byret og retterne i Århus, Odense, Ålborg og Roskilde, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Advokatrådet, Beskæftigelses-

ministeriet, Økonomi- og Erhvervsministeriet, Økonomistyrelsen, Forbrugerrådet, Håndværksrådet, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Forsikring & Pension, Finansrådet, Realkreditrådet, Liberale Erhvervs Råd, Dansk InkassoBrancheforening, Dansk Markedsføringsforbund, Dansk Industri, Dansk Handel & Service, HTS-Interesseorganisation, Byggeriets Firkant, Danske Entreprenører, Danmarks Rederiforening, Danmarks Rejsebureauforening, Dansk Postordrehandel, Dansk Arbejdsgiverforening, Akademikernes Centralorganisation, Landsorganisationen i Danmark, 3F, Politiforbundet i Danmark og HK Landsklubben Dommerkontorerne.

De modtagne høringssvar samt en høringsoversigt er den 6. december 2005 sendt til Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

6. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører om forholdet til subsidiaritet og proportionalitet, at formålet med forslaget ikke kan opfyldes tilfredsstillende af medlemsstaterne selv, fordi de ikke kan garantere ækvivalens i de regler, der gælder i Fællesskabet. Denne målsætning kan kun nås på fællesskabsplan. Forslaget har til formål at forbedre fremsendelse og forkyndelse af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager mellem medlemsstaterne, at forenkle anvendelsen af visse af bestemmelserne i Rådets forordning (EF) 1348/2000 og at forbedre retssikkerheden for rekvirenten og adressaten. På den baggrund finder regeringen, at nærhedsprincippet er overholdt

7. Andre medlemsstaters kendte holdninger

Som anført ovenfor under punkt 1 blev der på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 1. juni 2006 opnået politisk enighed om ændringsforslaget, herunder at gennemføre de foreslåede ændringer i form af en kodificeret udgave af forkyndelsesforordningen, som skal erstatte den gældende forkyndelsesforordning.

8. Generel dansk holdning

Danmark deltager på grund af forbeholdet vedrørende retlige og indre anliggender som nævnt ikke i en kommende vedtagelse af det foreliggende forordningsforslag, der således ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark, jf. punkt 1 ovenfor.

Fra dansk side er man overordnet positiv over for initiativer der har til formål at forbedre og fremskynde fremsendelsen af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager mellem EU-medlemsstaterne.

Det er vurderingen, at forslaget vil forbedre og fremskynde fremsendelsen af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager mellem medlemsstaterne, ligesom forslaget betyder en forenkling af visse af forordningens bestemmelser samt en forbedret retssikkerhed for rekvirenten og adressaten.

9. Forelæggelse for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg

Grundnotat er den 12. august og 18. august 2005 sendt til henholdsvis Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Forslaget tillige med et foreløbigt nærhedsnotat er tidligere sendt til Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg er senest blevet orienteret om sagen forud for råds-mødet (retlige og indre anliggender) den 1.-2. juni 2006.

Det reviderede grundnotat og Kommissionens forslag af 6. december 2006 til en kodificeret udgave af forkyndelsesforordningen er også sendt til Folketingets Retsudvalg.